

S m a a s t y k k e r.

IX.

En Præsts Advarsel mod Kortspil.

Efterfølgende Advarsel, der vidner om en priselig Iver for at værne om Ungdommens Moralitet, er forfattet af Konsistorialraad J. H. Colding, der i en meget lang Aarrække (1799—1844) var Præst i Gislev og Ellested i Fyn. Stykket er os meddelt af Hr. John Hansen, der nu er Præst sammesteds.

Bekjendtgjørelse!

Det er kommet mig for Ører og jeg er bleven gjort opmærksom paa, at Kortspil er i den senere Tid blevet gjængse og almindeligere Skik og Mode, end før har været, blandt Sognets unge Mennesker: Karle eller voxne Drenge; — at der spilles ideligen og ofte, saa at intet Laug kan være samlet, uden at Kortene skal for Dagen og paa Bordet; — at der spilles høiere og om meere, end der bør spilles og kan taaes af dem, der have intet at vove i Spil uden det, de kunne behøve til deres egne Fornødenheder; at saaledes ikke Moerskab og uskyldig Tidsfordriv, men Vinding og Optrækken er Hensigten af dette Kortspillen. Ogsaa er det mig bekjendt, at der ere visse Steder iblandt os, hvor dette Kortspil især drives, og hvor Spillerne have Tilhold, — jeg vil endnu denne Gang og ved denne Leilighed skaane disse for at navngives. — Kortspil er en farlig og skadelig Tidsfordriv for Børn; de malede Blade fornøie dem; de faae

Lyst til at blande og handle dem; Spillet opvækker hos dem en Begjerlighed efter Vinding, der let kan tage mangan farlig Vending hos dem, efterhaanden som de voxer til; Spil opvækker desforuden ogsaa i dem andre Lidenskaber, der kan have skadelig Indflydelse paa deres moralske eller sædelige Dannelse. For Voxne og Ældre er Kortspil et farligt Haandværk, naar Lysten kommer dertil, og Lysten voxer ved Øvelsen og baade ved Vinding og Tab: har man vundet, saa vil man spille atter for at vinde mere, og har man tabt, saa higes der igjen efter Kortene, for at faae sit Tab oprettet. — Nattevaagen og Sviir, begge fordærlige baade for Legeme og Sjel, ere Kortspils sædvanlige Led-sagere. Tyverie og Bedragerie, Klammerie og Slagsmaal ere ofte Følgerne af Kortspil; ja man mangler ikke Exempler paa ulykkelige Spillere, der enten af Harme over deres Tab, naar de have bortspillet Pengene af Lommen, ja vel Klæderne af Kroppen, eller af Frygt for Følgerne, naar de have bortspillet andres Penge, have endt deres Dage ved Selvmord.

Det forekommer mig, thi Erfarenhed synes at bekræfte det, at Sædernes Fordærvelse tiltager iblandt de Unge, især Karle eller voxne Drengene. Jeg siger voxne Drengene; thi hvad ere mange saa kaldte Karle andet end Drengene — uvorne, uoptugtede Drengene, der ved en altfor tidlig Confirmation ere slupne ud fra al Tugt og Tvang og ville ansees for Karle, uden at kunne gjøre Karls Arbejde eller Gjerning af det Slags, som duer og tjener til Gavn og Nytte. — Den slette Børnetugt i mange Forældres Huse; den store Mængde af Børn og Unge, som det vrimler af alle Steder; den mindre Tvang, Børn og Unge staae under, og den større Frihed de unægteligen have i vore fremfor i ældre Tider; og fremfor alt: den altfor tidlige Confirmation i en barnagtig, umoden og ufornuftig Alder af 14 til 15 Aar — alt dette Anførte ere tilsammen Aarsager og Kilder til Ungdommens tilvoxende Fordærvelse, Vildskab, Kaadhed, og Ryggeløshed. Dersom dette Onde faaer Lov til at raade sig selv, at give saa mange Skud fra sig af sin egen Art, som det kan og vil, saa vil det tilsidst opvoxer til et stort Træ, der med sin forgiftige Aande og Uddunstninger smitter

og forpester Alt, og udbreder Ødelæggelse trint omkring sig — det vil sige: Mængden af Forførelse og onde Exempler vil blive saa stor, at Fordærvelsen bliver almindelig.

Jeg maatte foragte mig selv og foragtes af alle Gode iblandt os, ifald jeg, som Præst, kunde være en ligegyldig og ørkesløs Tilskuer ved dette Onde, og ikke gjøre noget Skridt eller prøve noget Middel til at standse det og sætte Dæmning mod Fordærvelsens Strøm; derfor har jeg udstædt denne Bekjendtgjørelse med efterfølgende fornødne Formaninger og Advarsler til Vedkommende: Jeg formaner Eder, I Forældre! at I forbyde eders Børn Kortspil hjemme hos Eder selv, og at I advare dem derfor, naar de komme ud iblandt Fremmede og blive dem selv overladte. Siger ikke, at eders Formaninger og Advarsler ikke agtes og ville intet frugte. Forældres Formaninger og Advarsler blive aldrig ganske frugtesløse og forgjæves for Børn, naar de ikke ere opvoxede uden Tugt og fordærvede hjemme ved slette Exempler; og skulle det skee, at Eders Børn uden eders Skyld og Forsemmelse vanartede og bleve onde, da kunne I trøste Eder ved, at det var en Guds Tilskikkelse, at saadan bedrøvelig Skjæbne og bitter Sorg skulde ramme Eder. — Jeg advarer Eder, I Huusfædre og Huusmødre! at I for Eftertiden afholder Eder fra at lade holde Samlinger og Sammenkomster hos Eder, der ved Lovene ere forbudne, Julestuer, Fastelavnsgilder, Spillegilder, og endnu mindre [give Anledning] til Kortspillen, Nattesæder og Sviir, thi I overtræde derved Lovene og blive Skyld i Uordener, Ungdommens Forvildelse og Ryggesløshed.

Samme Advarsel giver jeg i Særdeleshed Oldermændene her i Sognet, der ikke have Tilladelse til at holde Kroe eller Skjænkestue, men snart kunne blive straffede som for ulovlig Kroehold, hvorpaa haves Exempler, der endnu maae være i frisk Minde. — Endelig advarer jeg ogsaa den privilegerede Kroeholder i Giislev, at han holder sig sit Privilegium efterrettelig, paa det at der ikke skal komme Klage over ham, og han blive indviklet i Fortrædeligheder til Tab og Skade for ham — ja muligen til hans Privilegiums Fortabelse.

Jeg ønsker, at denne Bekjendtgjørelse maa blive saa vel optaget, som den hjertelig og velmeent er forfattet og udstædes, og at den maae bidrage til, at Hindringerne for Moralitet og Sædelighed blandt Ungdommen maae formindskes, om ikke ganske ophæves og forhindres.

Giislev Præstegaard i April 1827.

Joh. Henr. Colding.
